

Новий звіт з ТЦУ: проблемні моменти та практичні рекомендації щодо заповнення

№16, 18 квітня 2016

Олена Жукова,
аудитор, податковий адвокат,
директор АФ "Сайвена-Аудит"

Вадим Собко,
студент КНТЕУ, стажист АФ "Сайвена-
Аудит"

✉ [Задати питання автору](#)

Платники податків, що підпадають під ТЦУ-регулювання, зобов'язані подавати звіт про контрольовані операції до 1 травня. Зауважимо, подавати його доведеться за новою формою, яку Мінфін затвердив 18.01.2016 р. Наказом № 8. Цей новий звіт суттєво (у деяких моментах – кардинально) відрізняється від свого попередника. Тож пропонуємо розглянути ключові зміни в порядку його складання.

Що нового в Порядку № 8?

Звернемо увагу на два моменти: нововведення, які стосуються пов'язаних осіб (зумовлені зміною податкового законодавства), і спроби Мінфіну спростити звітність (невже дочекалися?).

Тож спершу **про пов'язаних осіб**. Насамперед слід зазначити, що з Порядку № 8 (порівнюємо зі старим) прибрано всі норми, що стосувалися контрольованих операцій (далі – КО) з резидентами, адже зараз під трансфертне ціноутворення підпадають тільки операції з нерезидентами. Також через непросту й неоднозначну ситуацію з Кримом платники податків включатимуть до звіту й інформацію про операції на території ВЕЗ "Крим".

Ідемо далі. Як відомо, у ПКУ введено нові критерії визначення пов'язаних осіб. "Найзачотніший" з них – компанії вважаються пов'язаними, якщо "сума всіх кредитів (позик), поворотної фінансової допомоги від однієї юридичної особи та/або кредитів (позик), поворотної фінансової допомоги від інших юридичних осіб, гарантованих однією юридичною особою, стосовно іншої юридичної особи перевищує суму власного капіталу більше ніж у 3,5 раза (для компаній, що провадять виключано лізингову діяльність, – більше ніж у 10 разів). При цьому сума таких кредитів і позик визначається як середнє арифметичне значення".

Тож до таблиці "Код ознаки пов'язаності осіб" (додаток 2 до Порядку № 8) було внесено додаткові ознаки: № 513 (що відповідає вищенаведеному критерію) і ще дві: № 514 (визнано пов'язаними особами самостійно) та № 515 (визнано пов'язаними особами в судовому порядку).

Новий "кредитний" вид пов'язаності віднайде своє відображення також у найважливішій частині звіту – таблиці "Відомості про контрольовані операції", графі 16 і 17.

Так, у графі 16 відобразатиметься річна відсоткова ставка за наданим/отриманим кредитом, депозитом, позикою (у разі, якщо предметом операції є відповідні фінансові послуги).

У графі 17 ми вкажемо "суму фінансової послуги" – згідно з контрактом. Для стандартного кредитного договору така "сума послуги" – це сума відсотків за кредитом.

Про спрощення

У Порядку № 8 з'явився новий розділ V, на який платнику податків слід звернути особливу увагу.

У цьому розділі описується, як можна групувати контрольовані операції в їх сукупність для узагальненої інформації. А групувати операції можна в тому випадку, якщо платник податків застосовує методи, описані в пп. 39.3.1.2 – 39.3.1.5 ПКУ: метод ціни перепродажу, метод "витрати плюс", метод чистого прибутку, метод розподілення прибутку (тобто всі методи, крім першого, – порівняльної неконтрольованої ціни). При цьому повинні бути однаковими умови постачання та інші показники контрольованих операцій (предмет контрольованої операції, відповідність застосовуваного методу визначення умов контрольованої операції принципу "витагнутої руки", показник рентабельності). І якщо у вас вказані вище показники збігаються – то з багатьох (іноді навіть сотень тисяч!) рядків звіту про КО у вас залишаться тільки один-два. Щире дякую Мінфіну, але хотілося б, щоб це не було єдиним і останнім спрощенням звітності, а тільки першим кроком великого шляху.

Важливий момент у Порядку № 8 – внесення до звіту даних про рентабельність

Перші 21 графа таблиці "Відомості про контрольовані операції" згідно з Порядком № 8 мало відрізняються від старої форми. В останній же, 24 графі, потрібно вказати дані про те, чи будемо ми групувати операції відповідно до розділу V Порядку № 8.

Але на особливу увагу заслуговують графи 22 – 23, які мають принципове значення: саме в них криються основні відмінності нового й старого порядків. Отже, з'явилася вимога про розкриття інформації щодо рентабельності в графах 22 – 23. Зокрема, пункт 25 розділу IV Порядку № 8 вимагає розкривати в графі 22 інформацію про застосовуваний показник рентабельності. Згідно з пунктом 26 цього ж розділу в графі 23 має вказуватися цифрове значення показника рентабельності.

Зупинимося на цьому детальніше, це важливо. Як відомо, для платника податків (з погляду ТЦУ-розрахунків) найпринциповішим є вибір методу визначення відповідності умов контрольованої операції принципу "витагнутої руки". Код такого методу вказується в графі 21 (як здійснювати кодування, описано в додатку 6 до Порядку № 8; наприклад, для методу порівняльної неконтрольованої ціни є код "301"). Зауважимо, цей показник уже був у старій версії звіту про КО, залишився він і в новій.

Другим принциповим моментом для платника податків (при розрахунку ТЦУ-цін) є вибір типу рентабельності: валова, чиста, рентабельність активів та ін. – запропоновані для використання ПКУ. Це саме те, що показується в графах 22 – 23.

Таким чином, у звіті про КО ми повинні навести два основні моменти, на яких будується вся ТЦУ-документація платника податків: вибір методу та вибір типу рентабельності. Більшої деталізації у звіті про КО не потрібно (а в попередньому це було!). Що це означає для платника податків?

Практичні рекомендації щодо заповнення

Першу пораду/рекомендацію дамо для платників податків, які не встигають (або не можуть) до 01 травня підготувати ТЦУ-документацію, на підставі якої робиться звіт про КО:

якщо ви не встигаєте (або не можете) до 01 травня підготувати ТЦУ-документацію, подавайте звіт про КО, а документацію допрацюєте дещо пізніше.

Дійсно, звіт про КО потребує лише даних щодо самого платника податків (вибір методу, вибір типу рентабельності, цифровий показник **своєї** рентабельності), тобто інформації, отриманої за результатами порівняння/аналізу фінансових результатів конкурентів, не потрібно. І з цими даними (метод і **своя** рентабельність) визначитися відносно легко. Саме це становить першу частину ТЦУ-документації. Друга частина – аналіз конкурентів – потребує часу (і зробити документацію в повному обсязі до 01 травня платник податків може просто не встигнути).

Отже, дуже ймовірно, що ми можемо заповнити звіт про КО правильно (навіть маючи документацію "у процесі підготовки"). А подавати звіт потрібно вчасно! Адже з 15 липня 2015 року було прийнято Закон "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення", яким внесено зміни щодо санкцій за порушення процедури заповнення та подання звіту про КО. Зокрема, це:

– 300 розмірів МЗП (мінімальної заробітної плати) – у випадку неподання (несвоєчасного подання) звіту про контрольовані операції;

– 1 % суми контрольованих операцій, незадекларованих у поданому звіті про контрольовані операції (але не більше 300 розмірів МЗП);

– 3 % суми контрольованих операцій, щодо яких не була подана документація (але не більше 200 розмірів МЗП).

(п. 120.3 ПКУ)

Як бачимо, неподання звіту про КО або невідображення в ньому всього обсягу КО загрожує значними санкціями.

Отже, як ми вже зазначали, якщо ви не встигли зробити документацію до 1 травня – просто подайте звіт про КО. А документацію доробіть пізніше – у травні, червні, оскільки:

1) документація – річ внутрішня, і вам не потрібно її подавати до ДПІ до 1 травня;

2) навіть якщо ви помилилися у звіті про КО (щодо визначення методу або рентабельності) – хто вам заважає подати уточнений звіт про КО (коли буде готова документація)? У цьому випадку при поданні уточнюючого звіту штраф не сплачується взагалі;

3) і головне: платник податків уже повинен був показати ТЦУ-донорахування – у лютому при поданні декларації про прибуток (пам'ятаєте додаток ТЦ?). І тут можливі два варіанти:

- або ви вже в лютому мали документацію (честь вам і хвала);
- або ви саму декларацію про прибуток зробили "приблизно", розраховуючи потім (після підготовки ТЦУ-документації) подати уточнюючу... Ну, значить подасте два уточнюючих документи: один – декларацію про прибуток, другий – звіт про КО. І фінансові санкції до вас можуть застосовуватися саме у зв'язку з уточненням декларації про прибуток, але не щодо звіту про КО.

Друга порада. Точніше, декілька рекомендацій стосовно вибору типів рентабельності.

1. У частині заповнення звіту хочемо звернути увагу, що при розрахунку рентабельності слід розглядати не показник рентабельності господарської діяльності підприємства, а рентабельність контрольованої операції.

2. Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) рекомендує при застосуванні методу "Витрати плюс" (сторона, що розглядається, є продавцем/виробником або постачальником, фінансовий індикатор, який розглядається, – прибавка до витрат продавця) використовувати валову рентабельність собівартості.

3. При застосуванні методу ціни перепродажу (сторона, що розглядається, є покупцем, а фінансовий індикатор, який розглядається, – маржа ціни перепродажу) ОЕСР рекомендує використовувати валову рентабельність.

4. У методі чистого прибутку сторона, що розглядається, може бути або продавцем, або покупцем. У цьому випадку вибір типу рентабельності дуже широкий. І платнику податків є сенс покрутити-повертати, оскільки різні умови ведення бізнесу призведуть до різних результатів вибору доцільного, логічного рівня рентабельності.

Насамкінець наведемо приклад заповнення звіту про КО.

1	Звіт про контрольовані операції за 2015 рік										X	Звітний			
												Звітний новий			
												Уточнюючий			
2	Платник Товариство з обмеженою відповідальністю "Аква Вежа" _____ _____ (повне найменування платника податків згідно з реєстраційними документами)														
3	Код за ЄДРПОУ	5	5	5	5	5	5	5	5	5	Код виду економічної діяльності (КВЕД)	4	6	3	4
4	Податкова адреса	м. Київ, вул. Костянтинівська, 71													
5	Найменування контролюючого органу. в якому платник перебуває на обліку														
ДПІ у Шевченківському районі м. Києва															
6	Кількість додатків до Звіту про контрольовані операції														1

Загальні відомості про контрольовані операції

N з/п	Повне найменування особи - сторони контрольованої операції	Код особи	Загальна сума контрольованих операцій з контрагентом
1	2	3	4
1	Akva Vezha GmbH	777777	1258400000,00
2			
3			
n			

X	Звітний
	Звітний новий
	Уточнюючий

Додаток N 1 до Звіту
про контрольовані операції
за 2015 рік

1	Номер порції
---	--------------

Відомості про особу, яка бере участь у контрольованих операціях

Повне найменування особи	Товариство з обмеженою відповідальністю "Аква Вежа"		
Назва країни, в якій зареєстрована особа			
Код країни	1	0	0
Місцезнаходження особи (адреса)	0 1 0		
Болгарія, м. Варна, вул. "Джеймс Баучер", 3	Код підстави віднесення операції до контрольованої		
Код особи	777777	5	0
Код ознаки пов'язаності особи	2		

Відомості про контрольовані операції

N з/п	Код найменування операції	Предмет контрольованої операції				Контракт (договір)		Код сторони операції	Код країни походження предмету операції	Умови постав ки (Інко-термс)	Назва торгове ль-ної марки предмет а операції і/або іншого об'єкта автор-ського права/інтелек-туально ї власнос ті (за наявнос ті у товарі)	Вироб-ник предмет а операції і/або товаро-д-них та супрові д-них та комер-ційних доку-ментак)	Дата здійсн-ня операції		Ціна (тариф) за одини-цю виміру (без ПДВ) (у валюті контрак-ту/договору)	Кіль-кість	Оди-ниця вимі-ру	Код валю-ти	Загальна вартість операції (без вираху-вання непрямих податків) (грн)	Код методу встановле-ння відповідно-сті умов контро-льованої операції принципу "витягнут ої руки"	Код показ-ника рентабе-льності	Цифрове значення показника рентабе-льності	Інфор-мація щодо групу-вання контро-льова-них опера-цій у їх сукуп-ність
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	009	201	сольо ві роцин и	2501 0 0 10 0 0	0	13.01. 2014	007/98 4	118	804	FOB Одеса	<...>	<...>	12.01. 2015	24.12. 2015	650,00	80000	0306	840	1258400000,00	304	440	0,065	1
2																							
n																							
разом																			1258400000,00				

Також на цю тему читайте матеріали видання **БУХГАЛТЕР&ЗАКОН** (№ 16 за 2016 рік):

"Документація з ТЦУ: як правильно підготувати?";

"Контрольовані операції: кого це стосується?";

"Ціни та рентабельність. Особливості розрахунку діапазонів";

"Джерела інформації для трансфертного ціноутворення".

Резюме статті

1. З нового звіту прибрано всі норми, що стосуються операцій з резидентами. Тепер під ТЦУ підпадають тільки правочини з нерезидентами.
2. Також звіт потребує відображення більшої кількості інформації:
 - даних про операції не тільки з товарами, а й фінансовими ресурсами;
 - даних про рентабельність операцій.
3. Якщо не встигаєте підготувати документацію до 01.05.2016 р. – подавайте звіт про КО, а документацію зробіть у травні-червні.
4. Щоб уникнути додаткових питань від податкової щодо застосовуваного методу розрахунків рентабельності радимо використовувати рекомендації ОЕСР. При використанні методу чистого прибутку ретельно аналізуйте нюанси бізнесу (для вибору найдоцільнішого типу рентабельності).

ПРАВОВИЙ ГЛОСАРІЙ

1. **ПКУ** – Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI.
2. **Наказ № 8** – наказ Мінфіну "Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції" від 18.01.2016 р. № 8.
3. **Порядок № 8** – Порядок складання Звіту про контрольовані операції, затверджений наказом Мінфіну від 18.01.2016 р. № 8.